

LæseLeg

LæseLeg bidrager til at gøre børn bogvante i en tidlig alder og har en positiv indflydelse på deres sprog og evne til at indgå i fællesskaber

LæseLeg gør børn bogvante i en tidlig alder. At blive bogvant betyder blandt andet at blive fortrolig med bøgernes sprog – et sprog, som er anderledes end hverdagens talesprog.

At være bogvant betyder også at have en begyndende indsigt i og nysgerrighed over for skriftsproget, og endelig betyder adgangen til børnelitteraturen, at børn får mulighed for at møde en mangfoldighed af ord, som igen styrker tilegnelsen af et stort og varieret ordforråd.

LæseLegs grundelementer

LæseLeg anvender dialogisk læsnings principper¹ i en dansk pædagogisk tradition:

- Der læses billedbøger sammen med små grupper på højst fem børn.
- Den samme billedbog læses tre gange.
- Bogens illustrationer og indhold udgør det meningsfulde grundlag for samtaler og aktiviteter.

Dialogisk læsning

LæseLeg er baseret på det unikke sprogpædagogiske værktøj dialogisk læsning, der handler om at læse på en måde, der inddrager børnene i fortællingens univers.

Metoden er udviklet af den amerikanske forsker G.J. Whitehurst og er den mest veldokumenterede metode til at styrke børns kommunikative evner.

Grundlæggende handler dialogisk læsning om at læse en bog med en gruppe på højst fem børn. Bogen skal læses tre gange – helst inden for en uge – men bogen læses forskelligt hver gang.

¹ Whitehurst i *At læse med børn – dialogisk læsning i dagtilbud*, Jensen, Nygaard, M., 2007, Klim

Sproget åbner døre

Oplæsning, dialoger om historien og efterfølgende kreative aktiviteter udvikler børns ordforråd og kommunikative kompetencer. Det hjælper dem til bedre at komme i dialog med andre børn, at lege og være sammen om hverdagslivets aktiviteter. Kort sagt at blive inkluderet i det sociale fællesskab.

Samtidig ved vi, at børn, der mangler ord, er i risiko for at klare sig dårligt i skolen og senere i uddannelseslivet, og at en tidlig indsats kan gøre en stor forskel.

LæseLeg kan bruges til alle børn, men er især et godt redskab til børn med et lille sprog. Gennem gode bogoplevelser og ved at give børns sprog vokseværk får de adgang til det sociale fællesskab – både her og nu og i deres fremtidige liv.

Et rum af koncentration og nærhed

LæseLeg er af særlig stor betydning for børn, som ikke møder børnelitteraturen i hjemmet, og samtidig er en vigtig gevinst ved LæseLeg, at børn lærer at fungere i det rum af koncentration, nærhed og fælles oplevelse, som kendetegner en god oplæsningsituation.

Det er vigtigt at lære i al almindelighed, men også fordi det kan være socialt ekskluderende for et barn, hvis han eller hun ikke kan finde ud af at deltage i fællesskabet omkring læsningen af gode bøger og således går glip af den del af børnekulturen, som børnelitteraturen repræsenterer.

Ny forskning: Højtlesning påvirker hjernen

I 2015 offentliggjorde en amerikansk forskergruppe² en række forskningsresultater, som viste en målbar effekt af at læse højt for små børn. Forskerne havde scannet hjernen på en række 3-5-årige børn, mens de lyttede til oplæsning af bøger, som var tilpasset deres alder.

Scanningerne viste en klar sammenhæng mellem, hvor læsevante børnene var, og aktiviteten i de dele af hjernen, som er knyttet til den sproglige udvikling. Områder, som er vigtige for udviklingen af tale- og læsefærdigheder.

Scanningerne viste også, at børn, der var blevet læst meget for, havde en særlig stor aktivitet i de hjerneområder, som har at gøre med evnen til at danne billeder. Forskerne mener, at det at kunne se historien for sig, forbereder barnet på overgangen fra billedbøger til tekstbaserede bøger, hvor man skal skabe egne billeder for at forstå handlingen.

2 John Hutton m.fl. fra Cincinnati Children's Hospital Medical Center 2015

Læseoplevelser danner desuden ofte grundlag for børns kreative aktiviteter såsom tegne- og maleaktiviteter samt rolle- og konstruktionslege. Fælles kendskab til bøgernes handling kan motivere gode lege, som børnene får et fælles sprog om. Det kan give børn med et lille sprog selvtilliden til at gå mere ind i legen.

LæseLeg og indskoling

LæseLeg er udviklet til førskolebørn, men kan også anvendes i indskoling og i specialtilbud for ældre elever. I indskoling kan LæseLeg fx indgå i den under-

støttende undervisning, hvor bøgerne læses tre gange for nogle af klassens elever. Første og anden læsning foregår fx kun sammen med en lille gruppe, inden bogen læses sammen med hele klassen den tredje gang.

Som indskolingslærer kan man vælge bøger fra LæseLegs bøger til de 5-6-årige, fx *To af alting*³ og *Den utrolige historie om den kæmpestore pære*⁴. Bøgerne om Vitello⁵ er ligeledes meget populære i indskoling. Fordelen ved at vælge bøger fra LæseLeg er, at LæseLegs boghæfter sparer forberedelsestid.

LæseLeg og flersprogede børn

LæseLeg kan også bruges i det sprogpædagogiske arbejde, når flersprogede børn skal lære dansk. I bøgerne er sproget anvendt *meningsfuldt* forstået på den måde, at når den voksne læser bøger sammen med børnene, bliver sproget brugt i en naturlig sammenhæng og ikke kun som en del af en målrettet proces, der handler om at tilegne sig det danske sprog. Den meningsfulde anvendelse af sprog fortsætter i bogsamtalerne, hvor bøgernes indhold relateres til børnenes egen verden og mening om verden.

Når flersprogede børn skal lære dansk, kan det i begyndelsen anbefales at bruge længere tid på at arbejde meget konkret med indholdet i den enkelte bog. Man kan fx tage på små ture, som er relevante i forhold til bøgernes indhold. Bøgerne må også meget gerne læses mere end tre gange.

3 *To af alting*, Hanne Kvist, 2013, Gyldendal

4 *Den utrolige historie om den kæmpestore pære*, Jakob Martin Strid, 2012, Gyldendal

5 Bøgerne om Vitello, Kim Fupz Aakeson, Gyldendal